

Duurzaam vooruit

Verkiezingsprogramma D66

Provinciale Staten Zuid-Holland 2015-2019

1	Een betere provincie, een mooier Zuid-Holland	2
2	Keuze voor duurzame kenniseconomie	2
3	Ruim baan voor natuur, water, milieu en schone energie.....	3
4	Bereikbaarheid zonder wensdenken.....	5
5	Levendige steden en dorpen, met behoud van open ruimte	7
6	Democratischer en effectiever bestuur	8
7	Gezonde financiën.....	10

VOORWOORD

[Door Geertjan Wenneker. Volgt later.]

1 EEN BETERE PROVINCIE, EEN MOOIER ZUID-HOLLAND

1 De provincie Zuid-Holland verricht goed werk, mede dankzij D66, die de afgelopen jaren deel
2 uitmaakte van de coalitie en daarmee van Gedeputeerde Staten. D66 is niet bang om
3 verantwoordelijkheid te blijven nemen. Voor een duurzame en innovatieve economie zonder valse
4 tegenstellingen tussen groen en groei. Om de aandacht voor natuur van de afgelopen periode te
5 behouden en te voorkomen dat eerdere inspanningen teniet worden gedaan. En om te zorgen dat de
6 provincie bij financiële tegenvallers eerst zelf de broekriem aanhaalt en niet meteen in de
7 portemonnee van haar burgers duikt. Ook is een versterking van de bestuurlijke slagkracht van veel
8 gemeenten bittere noodzaak.

9 Duurzaamheid staat centraal in dit verkiezingsprogramma. In onze provincie moeten mensen goed
10 kunnen wonen, werken en recreëren. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst. D66 hecht aan een
11 duidelijk economisch profiel, een goede bereikbaarheid en een sterke natuur, waarmee we bedrijven
12 aantrekken en kenniswerkers een thuis bieden. Aan een schonere energievoorziening, waar ieder zijn
13 aandeel in bijdraagt. En aan levendige steden en dorpen, die verbonden zijn met een open ruimte
14 van kwaliteit.

15 D66 wil een frisse bestuursstijl die vertrouwen in de kracht van mensen ademt. Inwoners,
16 maatschappelijke organisaties en bedrijven moeten meer dan nu de kans krijgen om mee te denken
17 met nieuw beleid en de ruimte krijgen om oplossingen aan te dragen. Dat vraagt om een andere
18 manier van communiceren en om een provincie die dichterbij de mensen staat. De provincie is
19 effectief, democratisch, transparant en afrekenbaar in wat ze doet. En durft los te laten wat anderen
20 beter kunnen.

21 Met D66 in de Provinciale Staten gaat Zuid-Holland duurzaam vooruit!

2 KEUZE VOOR DUURZAME KENNISECONOMIE

22 D66 maakt zich hard voor het versterken van de duurzame kenniseconomie in de regio en het
23 creëren van banen. Zuid-Holland biedt veel mogelijkheden en kansen. Zo kent de provincie een
24 aantal sterke kennisclusters op het gebied van life science & health, water & deltattechnologie en
25 logistiek (de Rotterdamse Haven). Daarnaast is veel kennis aanwezig binnen de Greenport-
26 organisaties en de kennisas Leiden-Delft-Rotterdam. Dit potentieel kunnen we beter gebruiken. De
27 provincie heeft hier een rol door fysieke ruimte te reserveren voor ontwikkelingen, door soepel mee
28 te werken wanneer regelgeving de ontwikkelingen in de weg zitten en door via haar netwerken
29 mensen, organisaties en bedrijven aan elkaar te koppelen.

30 Aantrekken van kenniswerkers

31 Steden en regio's in Zuid-Holland willen met een prettig woon- en leefklimaat kenniswerkers aan zich
32 binden. Het gaat dan bijvoorbeeld om de kwaliteit van de woningen, het onderwijs, de infrastructuur
33 en het groen. D66 wil dat gemeenten en provincie Zuid-Holland samen als vestigingsplek op de kaart

34 zetten. Hiervoor is bij uitstek een rol weggelegd bij de regionale ontwikkelingsmaatschappij
35 Innovation Quarter.

36 **Profileren en versterken van innovatie en economische clusters**

37 Het versterken van de sterktes: dat is de lijn van D66. De provincie richt zich op zes economische
38 clusters – water en delta, life science, scheepvaart/logistiek, internationaal recht, glastuinbouw en
39 proceschemie – en een aantal gerichte kennisclusters.

40 De provincie kan de clustering van bedrijven en kennisinstellingen bevorderen door een goede
41 ontsluiting van de gebieden en het stimuleren van een goed vestigingsklimaat. Op deze manier kan
42 de provincie ook gebiedsverrommeling en inefficiënte spreiding tegengaan.

43 De provincie draagt bij aan de profilering door potentiële partners aan elkaar te koppelen. Ze
44 gebruikt daarvoor haar bestuurlijke netwerken en is een drijvende kracht achter Innovation Quarter.
45 De provincie heeft hiermee een goed instrument in handen om kennisintensieve bedrijven aan te
46 trekken, innovatieve projecten te ondersteunen en marketingactiviteiten samen met anderen op te
47 pakken.

48 **Grenzeloos Zuid-Holland**

49 De economie stopt niet bij de grens van de provincie Zuid-Holland. De blik van D66 bij economische
50 samenwerking is niet alleen gericht op de Randstad, maar ook op de Brabantse steden en de
51 Antwerpse haven.

52 Zuid-Holland kent veel sterke elementen maar haar concurrentiepositie in Europa kan nog
53 verbeteren. D66 wil daarom ook op provinciaal niveau inzetten op het faciliteren van samenwerking
54 tussen overheid, ondernemers en onderwijs. We streven naar het opstellen en verder ontwikkelen
55 van een agenda met concrete maatregelen en ambities om zo Zuid-Holland een concurrerende regio
56 op Europees niveau te maken.

57 **Stimuleren innovatie in de landbouw**

58 D66 wil agrariërs meer ruimte bieden voor innovaties op het gebied van natuur, milieu of
59 dierenwelzijn door verordeningen, vergunningen en bestemmingsplannen op dat punt te
60 versoepelen. Agrarische ondernemers kunnen op deze manier hun economische activiteiten
61 verbreden of zelfs veranderen als daar een reden voor is. Bijvoorbeeld op het gebied van natuur,
62 recreatie of zorg. Ook wil D66 dat de provincie duurzame landbouwontwikkeling actief blijft
63 ondersteunen, bijvoorbeeld via het Veenweide Innovatiecentrum.

3 **RUIM BAAN VOOR NATUUR, WATER, MILIEU EN SCHONE ENERGIE**

64 Natuur is van grote waarde en draagt bij aan het welzijn van de inwoners van Zuid-Holland:
65 welbevinden en welvaart gaan samen. Natuur verdient een duidelijke plaats in het landschap.
66 Vanwege ecologie, mogelijkheden voor recreatie en simpelweg omdat onze provincie er mooier van
67 wordt. Daarom zet D66 in op de verbinding tussen natuur, landschap en cultureel erfgoed.

68 D66 zet zich in om de waterkwaliteit in de Zuidwestelijke Delta sterk te verbeteren. Dat biedt
69 perspectieven voor allerlei soorten recreatie waardoor ook de economie in dit gebied een
70 broodnodige impuls krijgt.

71 Economische ontwikkeling van morgen betekent nu inzetten op duurzame energie. Ruimtelijke
72 plannen moeten voldoende rekening houden met mogelijkheden voor het verduurzamen van de
73 energievoorziening.

74 D66 vindt dat er niet naar schaliegas geboord mag worden voordat er meer duidelijk is over nut,
75 noodzaak en veiligheid van deze vorm van gaswinning voor mens en natuur.

76 **Versterken natuur**

77 D66 wil investeren in de totstandkoming van het netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen
78 natuurgebieden (Natuurnetwerk Nederland).

79 Om de natuur in Zuid-Holland te versterken is het belangrijk dat de provincie meer mogelijkheden
80 biedt voor agrarische betrokkenheid bij het natuur- en landschapsbeheer. Boeren, natuurbeheerders
81 en maatschappelijke organisaties werken daarbij samen om tot een optimaal resultaat te komen.
82 Denk bijvoorbeeld aan weidevogelbeheer en knotwilgsnoeiploegen.

83 Ook het herstel van de getijden in de Grevelingen levert een bijdrage aan robuuste natuur en
84 vergroting van biodiversiteit. Het maakt de bouw van een getijdencentrale mogelijk, met de nodige
85 spin-off voor de innovatie- en kenniseconomie. Door dit te combineren met meer
86 recreatiemogelijkheden, kan de lokale economie ook een graantje meepikken.

87 D66 is tegenstander van plezierjacht. De jacht is wat D66 betreft uitsluitend gericht op het beheersen
88 van populaties binnen ecologisch aanvaardbare grenzen. Onder regie van de provincie werken jagers,
89 terreinbeheerders en natuurorganisaties samen om dit doel te bereiken.

90 **Stimuleren duurzame energie**

91 De provincie biedt wat D66 betreft genoeg ruimte – fysiek en in regelgeving – voor duurzame vormen
92 van energieopwekking zoals windenergie, warmte-koude-opslag, geothermie, zonne-energie, het
93 verbranden van biomassa en biovergisting.

94 D66 wil dat windmolens, zonneakkers en andere installaties goed ingepast worden in het landschap.
95 Bij de plaatsing van windmolens op land gaat de voorkeur uit naar een opstelling langs bestaande
96 lijnen in het landschap, zoals kanalen en wegen.

97 Elke gemeente draagt naar vermogen bij aan de totstandkoming van duurzame energieproductie en
98 de provincie grijpt in als dit niet gebeurt.

99 **Driedimensionale structuurvisie opstellen**

100 Gezien het belang van de ondergrond voor onder andere duurzame energie wil D66 dat er een
101 driedimensionale structuurvisie wordt gemaakt, waarin ook de bodem wordt meegenomen. Zo gaan
102 we bewust om met de ondergrond en bieden we duidelijkheid aan gemeenten, burgers en bedrijven.

103 **Cultureel erfgoed in leven houden**

104 De belangrijkste provinciale taak op cultureel gebied ligt wat D66 betreft bij het in stand houden van
105 cultureel erfgoed. D66 wil dat de provincie zich blijft ontfermen over de 'erfgoedlijnen': geografische
106 lijnen in het landschap waarlangs de provincie het erfgoed ondersteunt. Denk hierbij aan de
107 Atlantikwall, de Trekvaarten en de Landgoederenroute. De aanvraag voor het erkennen van de Limes
108 als Werelderfgoed verdient steun.

109 D66 zet in op de verbindingen tussen natuur, landschap en cultureel erfgoed. De focus ligt daarbij op
110 het toegankelijk maken van het erfgoed voor bezoekers. Gebruik is de beste instandhouding. Waar
111 mogelijk wordt ruimte geboden aan een invulling met hedendaagse functies, of een combinatie met
112 natuur en recreatie.

4 BEREIKBAARHEID ZONDER WENSDENKEN

113 Mobiliteit verandert; het belang van bereikbaarheid blijft. Veranderingen in het groeitempo van de
114 economie, de verschuiving naar een kenniseconomie en ontwikkelingen als thuiswerken en een
115 verminderd autobezit onder jongeren, maken het noodzakelijk om scherp te blijven kijken naar wat
116 nodig is. D66 heeft oog voor de bereikbaarheid over water en de weg, met de fiets en het openbaar
117 vervoer.

118 Mobiliteitsoplossingen dienen haalbaar en betaalbaar te zijn. D66 gelooft niet in prestigeprojecten,
119 wel in een pakket grote en kleine verbeteringen.

120 De schaarse ruimte, de druk op de leefbaarheid en het belang van duurzaamheid zijn voor D66
121 redenen om de prioriteit te leggen bij het openbaar vervoer, de fiets en verbindingen over het water,
122 zowel voor vrachtverkeer als personenvervoer. Er is continu aandacht nodig voor een goede balans
123 tussen autoverkeer en openbaar vervoer/fietsverkeer.

124 Openbaar vervoer is een groot goed om bereikbaarheid te garanderen. Ook mensen zonder eigen
125 vervoer moeten kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.

126 D66 streeft naar duurzame mobiliteitsoplossingen. Niet met snelle pleisters op de wonde, maar met
127 maatregelen die echt bijdragen aan het oplossen van het probleem. Maatwerk is veelal nodig,
128 veiligheid een randvoorwaarde. Mensen willen vooral 'goed en snel' van A naar B. B is daarbij niet
129 alleen het werk of een voorziening, maar kan ook een plek zijn om wat uitgebreider te recreëren dan
130 vlak om de hoek mogelijk is.

131 Het is van belang dat het plannen van ruimtelijke ontwikkelingen en mobiliteit hand in hand gaan. De
132 behoeften, wensen en eisen van (potentiële) gebruikers, omwonenden en alle anderen die willen
133 meedenken, staan daarbij centraal. Dat is een voorwaarde om inderdaad kwaliteit en maatwerk te
134 kunnen bieden. Daarbij denkt D66 in verkeersstromen van deur-tot-deur en aan goede
135 knooppunten/transfersia, waar openbaar vervoer en privévervoer elkaar ontmoeten of op elkaar
136 aansluiten.

137 **Zorgen voor vraaggericht en kwalitatief beter openbaar vervoer**

138 D66 wil dat de provincie de leiding neemt bij de verdere verbetering van het openbaar vervoer.
139 Daarbij heeft de provincie de waarheid niet in pacht maar daagt zij vervoersaanbieders, reizigers en
140 het bedrijfsleven uit om met slimme oplossingen te komen. De kwaliteitsverbetering van bestaand
141 openbaar vervoer is daarbij minstens zo belangrijk als het realiseren van nieuw openbaar vervoer.
142 Kwaliteitslagen zijn onder andere te maken op het gebied van attractieve overstappunten (Park &
143 Ride), fysieke aansluitingen, betaalgemak, tariefstructuur en onderlinge aansluitingen van bus,
144 metro, trein en tram.

145 Openbaar vervoer in de nacht verdient versterking. D66 wil het nachtnet uitbreiden en de
146 aansluitingen verbeteren. De vrijetijdseconomie krijgt daardoor een impuls en OV wordt een
147 volwaardiger alternatief voor eigen vervoer.

148 D66 staat voor een vraaggericht openbaar vervoer. Busmaatschappijen krijgen de mogelijkheid om
149 tijdens de looptijd van de concessie in overleg met de provincie slimme verbeteringen door te voeren
150 als het verleggen van routes of het veranderen van de capaciteit op een route. Initiatieven die uit de
151 maatschappij zelf komen verdienen daarbij serieuze aandacht.

152 De reiziger trekt zich niets aan van bestuurlijke grenzen. D66 vindt dat de provincie verantwoordelijk
153 is voor afstemming tussen het stadsvervoer in Den Haag en Rotterdam en het OV in de overige
154 gebieden. De provincie gaat samen met die twee gemeenten en de aanbieders van openbaar
155 vervoer, actief oplossingen zoeken voor zaken als aansluitingsproblemen en betaalperikelen. Het feit
156 dat de provincie die regierol neemt, zorgt voor controleerbaarheid van de besluitvorming op de plek
157 waar die thuishoort: in de Provinciale Staten.

158 **Meer ruimte geven aan de fiets**

159 Fietsen is gezond en voorkomt uitstoot en energieverbruik. Daarom zet D66 zich in voor
160 onbelemmerd fietsverkeer. Wat D66 betreft komen er meer fietssnelwegen waarop je vlot kunt
161 doorrijden, zowel voor woon-werkverkeer als richting recreatiegebieden en langs veel gebruikte
162 routes. De Via44 tussen Leiden en Den Haag is een geslaagd voorbeeld.

163 Daarnaast willen we een kwaliteitsslag maken met betrekking tot goede en veilige fietsverbindingen
164 (inclusief stallingen en laadpunten) richting openbaar-vervoervoorzieningen en recreatieterreinen.

165 **Kans-op-krimpgebieden bereikbaar houden**

166 De provincie heeft een bijzondere verantwoordelijkheid voor gebieden waar op termijn krimp van
167 het aantal inwoners zou kunnen ontstaan, zoals de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee. D66
168 vindt dat er voor deze gebieden maatwerkoplossingen moeten komen. Ons uitgangspunt is dat
169 gebieden bereikbaar moeten blijven. Voor automobilisten is dat geen probleem, maar dit
170 uitgangspunt moet ook gelden voor het openbaar vervoer. Voor gebieden met een onzekere
171 bevolkingsontwikkeling kiezen we voor OV-oplossingen die gemakkelijk kunnen worden aangepast
172 aan veranderingen in de vervoersvraag, bijvoorbeeld van bus naar buurtbus. Er liggen ook kansen in
173 de integratie van gemeentelijk en provinciaal vraagafhankelijk vervoer.

174 **Stimuleren duurzame mobiliteit, terugdringen luchtverontreiniging**

175 De provincie schept de voorwaarden om mobiliteit duurzamer te maken. D66 wil een belangrijke slag
176 maken met het vervoer over water van vracht. De infrastructuur ligt er, maar zal geoptimaliseerd
177 moeten worden en voorzien van overslagplaatsen, zoals die in Alphen aan den Rijn.

178 Op parkeerplaatsen en in stallingen, die eigendom zijn van de provincie, komen wat D66 betreft
179 voldoende laadpunten voor elektrische auto's, scooters en fietsen.

180 Om smog te voorkomen en luchtvervuiling te verminderen, wil D66 meer aandacht voor goede
181 doorstroming van het verkeer. Groene golven, rotondes en ongelijkvloerse kruisingen kunnen daarbij
182 helpen.

183 Europa komt de komende jaren met strengere eisen ten aanzien van de hoeveelheid fijnstof in de
184 lucht. D66 hecht eraan dat de provincie nu al maatregelen neemt om de uitstoot van fijnstof te
185 verminderen. Niet reageren, maar anticiperen.

186 **Verhogen van de verkeersveiligheid**

187 De veiligheid op provinciale wegen kan beter. Maatregelen als rotondes, oversteekplaatsen met
188 vluchtheuvels, vrij liggende fietspaden en, indien nodig, het verlagen van de maximumsnelheid
189 kunnen daar een bijdrage aan leveren.

190 **Verbeteren van het bestaande wegennet**

191 Het bestaande wegennet wordt wat D66 betreft eerst aangepast of opgeknapt voordat er aan
192 nieuwe wegen wordt gedacht.
193 De kwaliteit van het bestaande wegennet kan worden verbeterd door integraal te kijken naar
194 verbeteringen op netwerkniveau, met name bij aansluitingen tussen rijkswegen, provinciale wegen
195 en gemeentelijke wegen in een gebied.

5 **LEVENDIGE STEDEN EN DORPEN, MET BEHOUD VAN OPEN RUIMTE**

196 Voor D66 gaat economische ontwikkeling hand in hand met kwaliteit van de leefomgeving,
197 duurzaamheid en innovatie. Een goede woon- en werkomgeving, met voldoende groen en ruimte
198 voor recreatie, draagt bij aan een goed vestigingsklimaat voor bedrijven.

199 Groen en natuur, open ruimte en biodiversiteit zijn waardevol in een dichtbevolkte provincie als
200 Zuid-Holland. Verstedelijkte gebieden en open ruimte kunnen elkaar versterken. De groene en open
201 ruimte biedt mogelijkheden om te recreëren en bevordert de leefbaarheid. De steden en dorpen
202 bieden levendigheid en voorzieningen.

203 Zuid-Holland is een van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld. Open ruimte mag alleen worden
204 opgeofferd als de noodzaak daartoe voldoende is aangetoond. Bestaande ruimte kan beter gebruikt
205 worden.

206 D66 kiest daarom voor het opknappen van bestaande bedrijventerreinen boven de uitgifte van
207 nieuwe. Nieuwe reguliere detailhandel buiten de binnensteden en woonwijken krijgt niet onze steun,
208 omdat D66 juist de bestaande centra levendig wil houden. En nieuwe woonwijken moeten passen bij
209 het landschap en de bestaande bouw, goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer, voldoende
210 groen hebben en werk- en recreatiemogelijkheden in de buurt bieden.

211 D66 wil dat er slimme combinaties worden gezocht in ruimtelijk ordening door, waar mogelijk,
212 verschillende gerelateerde functies aan één stuk grond toe te kennen. Een voorbeeld is de
213 mogelijkheid om een biogasinstallatie neer te zetten op een agrarisch bedrijf.

214 Gebieden waar op termijn krimp van de bevolking zou kunnen ontstaan, vereisen bijzondere
215 aandacht. D66 gelooft er niet in dat de provincie deze gebieden economisch dusdanig kan stimuleren
216 dat ze de competitie met de groeigebieden kunnen aangaan. D66 wil deze gebieden wel leefbaar
217 houden en staat positief tegenover ontwikkelingsmogelijkheden die bijdragen aan duurzaamheid,
218 ruimtelijke kwaliteit en innovatie.

219 **Aantrekkelijk houden van bedrijventerreinen**

220 Bij nieuwe bedrijventerreinen moet de provincie komen tot afspraken met de gemeenten over een
221 'levensloopcyclus-aanpak'. Dit is een toekomstvisie voor elk terrein waarin maatregelen worden
222 opgesomd die van tijd tot tijd zullen moeten worden genomen om het terrein zo lang mogelijk te

223 kunnen gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan periodieke onderhoudsschema's of vooraf geplande
224 herinrichtingen en renovaties.

225 Omdat de groene en open ruimte schaars is, heeft de provincie wat D66 betreft een regierol bij de
226 locatiekeuze van nieuwe bedrijventerreinen. In die rol zal de provincie erop toezien dat gemeenten
227 elkaar niet beconcurreren bij de uitgifte van bedrijventerreinen, maar rekening houden met het
228 regionale belang. Nu is de tijd daarvoor, gezien het economische klimaat en de geringere vraag naar
229 nieuwe bedrijfslocaties.

230 **De verrommelaar laten opruimen**

231 Om verrommeling te voorkomen is het nodig om waar mogelijk in bestemmingsplannen op te nemen
232 dat de toegewezen bestemming op de grond vervalt wanneer deze langdurig niet meer op deze
233 manier is gebruikt. Voor kassengebieden betekent dit bijvoorbeeld dat wanneer een kas te lang
234 leegstaat, de eigenaar de kas moet ruimen en het land weer grasland wordt.

6 DEMOCRATISCHER EN EFFECTIEVER BESTUUR

235 D66 kiest voor een provincie die zich toespitst op een aantal specifieke taken: het stimuleren van een
236 duurzame regionale economie, het versterken van natuur, het waarborgen van bereikbaarheid, het
237 voeren van regie op de ruimte en het bevorderen van de lokale bestuurskracht en democratie.

238 Op deze gebieden neemt de provincie haar verantwoordelijkheid. Per terrein kiest de provincie een
239 effectieve rol: soms verbindend, soms regisserend, soms kaderstellend, soms uitvoerend en soms
240 een combinatie hiervan.

241 De provincie is ook toezichthouder, bijvoorbeeld op de naleving van vergunningen door grote
242 chemische bedrijven. D66 heeft zich hard gemaakt voor actief toezicht op risicobedrijven, waarbij die
243 bedrijven (zoals Odfjell) het vertrouwen moeten verdienen. Als het nodig is moet de provincie niet
244 schromen om in te grijpen en de publieke belangen (zoals milieu en veiligheid) te waarborgen.
245 De provincie doet wat zij moet doen en doet dat goed!

246 Niet alleen de gemeente, maar ook de provincie hoort dicht bij de mensen te staan. D66 wil dat
247 inwoners en organisaties actief betrokken worden bij de beleidsvorming en -uitvoering. De provincie
248 staat open voor de inbreng van anderen. Dat betekent dat ze een vraagstuk en niet een oplossing
249 centraal stelt en vroeg in het besluitvormingsproces die inbreng van anderen opzoekt.

250 D66 hecht veel waarde aan de eigen kracht van mensen en aan de kracht van de markt. Markt en
251 maatschappelijk initiatief waar het kan, overheid waar het moet. De provincie hoeft niet altijd een
252 leidende rol in te nemen, maar kan ook als partner meewerken aan een gewenste ontwikkeling.
253 Denk hierbij bijvoorbeeld aan het scheppen van randvoorwaarden voor of cofinanciering van
254 projecten. Als de provincie ergens aan mee doet, is het noodzakelijk dat het totale proces
255 transparant en niet-discriminatoire is. Over de rol van de provincie, de risico's en financiële
256 consequenties moeten Provinciale Staten actief worden geïnformeerd.

257 **Verbeteren bestuurlijke slagkracht gemeenten**

258 Sommige gemeenten zijn te klein om de steeds groter en complexer wordende bestuurlijke opgaven
259 aan te kunnen, zoals de nieuwe taken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg
260 en arbeidsparticipatie. Vaak hebben gemeenten moeite om bovenlokale zaken goed aan te pakken,

261 omdat een gemeente nu eenmaal niet regeert buiten de eigen gemeentegrenzen. Kleine gemeenten
262 zijn hierdoor vaak sterk afhankelijk van samenwerkingsverbanden, waarin ze maar een beperkte
263 eigen invloed hebben en waarbij de democratische controle te wensen overlaat. De voorkeur van
264 D66 gaat daarom uit naar grotere gemeenten met meer slagkracht en goed geïnformeerde
265 gemeenteraden, die voldoende toegerust zijn voor hun rol. In de afgelopen jaren is deze
266 bestuurskrachtvergroting onvoldoende van de grond gekomen.

267 D66 hecht aan initiatief van onderop en draagvlak voor veranderingen. De provincie stimuleert
268 daarom initiatief van de gemeenten zelf, maar staat ook open voor burgerinitiatieven en draagt zorg
269 voor een deskundige toetsing van ingebrachte voorstellen. De provincie kan de gemeenten bijstaan
270 in het bijschaven van de voorstellen om ze effectiever te maken en te waarborgen dat alle belangen
271 worden meegenomen.

272 De provincie moet duidelijker stelling durven nemen om succesvolle fusies, herindelingen en
273 samenwerkingen ook in de praktijk mogelijk te maken. De provincie is hoeder van de regionale
274 belangen en staat niet toe dat gemeenten elkaar in de kou laten staan. Zij stuurt op logische en
275 toekomstbestendige gemeentegrenzen. Gemeenten die werk willen maken van het vergroten van
276 hun bestuurskracht en het versterken van de lokale democratie, moeten op steun van de provincie
277 kunnen rekenen.

278 Een krachtig bestuur betekent kwaliteit voor de inwoners!

279 **Informatiepositie van burgers en Provinciale Staten versterken**

280 Democratie staat of valt met transparantie. Ondanks het feit dat er al veel verbeterd is, vindt D66 de
281 huidige informatieverstrekking nog onvoldoende.

282 De provincie moet zó transparant zijn dat het beleid en de uitvoering ervan gemakkelijk en effectief
283 kunnen worden gecontroleerd. D66 wil dat de provincie de beleidsinformatie actief en op een
284 gestructureerde manier publiceert op de website, zodat deze gemakkelijk te vinden is.

285 Provinciale Staten moeten over voldoende middelen beschikken om onafhankelijk onderzoek te
286 laten uitvoeren naar het beleid en de prestaties van het bestuur.

287 **Alert blijven bij toezicht op gemeentefinanciën**

288 De provincie ziet toe op de financiën van de gemeenten en waterschappen. Op financieel gebied zijn
289 de risico's voor met name gemeenten sterk verhoogd, bijvoorbeeld omdat grond veel minder waard
290 is geworden. Daarnaast hebben gemeenten nieuwe taken gekregen in het sociale domein waarvan
291 de kosten moeilijk zijn in te schatten en waarbinnen gemeenten tegenvallers zelf op moeten vangen.
292 Het wordt een nieuwe uitdaging voor de provincie om hier de vinger aan de pols te houden. De
293 provincie mag niet de politieke afweging van de gemeenteraad overnemen, maar alleen toezien op
294 een verantwoorde omgang met risico's en de belangen van anderen.

295 D66 wil met risicogericht toezicht de effectiviteit van de bestaande middelen verbeteren.

296 **Gebiedsdeals sluiten**

297 D66 is ervan overtuigd dat samen optrekken van gemeenten en provincies plezieriger, sneller en
298 beter werkt dan het geven van directieven vanuit het provinciehuis. In de afgelopen Statenperiode is
299 de provincie van start gegaan met het sluiten van 'gebiedsdeals', waarin gemeenten en provincie
300 regionale onderwerpen in samenhang bekijken en er voor enige tijd duidelijkheid wordt gecreëerd

301 over de gewenste ontwikkeling en de te nemen acties. Er wordt dan zowel gekeken naar de inhoud
302 van het beleid als naar de financiële consequenties. Dit gebeurt bijvoorbeeld in Goeree-Overflakkee.
303 De aanpak werkt en daarom wil D66 er mee doorgaan.

304 **Zelf het goede voorbeeld geven**

305 Dingen beter doen houdt ook in dat je zelf het goede voorbeeld geeft. D66 wil dat in relevante
306 stukken die aan Provinciale Staten worden voorgelegd, in ieder geval een paragraaf over het
307 betrekken van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties is opgenomen. Dat 'betrekken'
308 behoort immers in het doen en denken verweven te zijn.

309 Ook kan de provincie het goede voorbeeld geven door zorg te dragen voor een ruim aanbod aan
310 stage- en leerwerkplekken bij de provincie, voor alle opleidingsniveaus. Zo kan de aansluiting van het
311 onderwijs op de arbeidsmarkt worden verbeterd.

312 De provincie zelf gaat wat D66 betreft volledig duurzaam inkopen en een zero-waste policy hanteren.

7 GEZONDE FINANCIËN

313 D66 staat voor een gezonde financiële huishouding en transparante, beheerste uitgaven. Als het
314 enigszins mogelijk is wil D66 geen verhoging van de lasten (opcenten op de motorrijtuigenbelasting).
315 D66 vindt dat de provincie bij tekorten eerst naar zichzelf moet kijken. Waar kan er nog bezuinigd
316 worden en welke taken kunnen worden overgelaten aan andere overheden, de markt of particulier
317 initiatief?

318 Een goed bestuur begint met goed inzicht in alle kosten en baten en een sluitende begroting. Dankzij
319 D66 worden de kosten én de kostendekking van infrastructurele projecten, uitgezet in de tijd, beter
320 in beeld gebracht. Verantwoord omgaan met publiek geld vraagt om blijvende aandacht voor het
321 goed in beeld houden van alle lasten en risico's, ook voor de lange termijn. Daarnaast moet continu
322 gekeken worden of efficiencyverbeteringen kunnen leiden tot besparingen.

NAWOORD

[Door Alexander Pechtold. Volgt later.]

COLOFON

Vastgesteld in de Algemene Regiovergadering van D66 Zuid-Holland op 22 november 2014.

Programmacommissie

Jaap Arens (secretaris)

Hugo van de Baan (secretaris politiek, regiobestuur)

Win van Deursen

Marie Fabbriotti

Rose Marie Keijzer (redacteur)

Ton Monasso (voorzitter)

Leen Verkade

Denis Wiering